

Ministerie van Veiligheid en Justitie

Strafrechtketen 2016

factsheet strafrechtketenmonitor

JUNI 2017

E-zine Jaarrapportage Strafrechtketen 2016

Dit is een e-zine van de strafrechtketen. Deze e-zine geeft een overzicht van beslissingen die door de diverse organisaties werkzaam in de strafrechtketen in 2016 zijn genomen en de daarbij behorende sancties of maatregelen die tenuitvoer zijn gelegd.

Figuren

1. Initiële stroom

Figuur 1.1 Geregistreerde misdrijven

Figuur 1.2 Uitstroom opsporingsfase

Figuur 1.3 Uitstroom vervolgingsfase

Figuur 1.4 Uitstroom berechtingsfase in 1^e aanleg

Figuur 1.5.1 Beslissingen per ketenfase

Figuur 1.5.2 Beslissingen in de keten naar inhoud

2. Doorlooptijden

Figuur 2.1.1 Doorlooptijd standaardzaken

Figuur 2.1.2 Doorlooptijd zaken voor de rechter

3. Herinstroom

Figuur 3.1 Herinstroom in de keten

Figuur 3.2 Herinstroom – beslissing vervolging

Figuur 3.3 Herinstroom – beslissing berechting

4. Sancties en maatregelen

Figuur 4.1 Opgelegde sancties en maatregelen

6. Tenuitvoerlegging

Figuur 6.1 Tenuitvoerlegging, startsnelheid

Figuur 6.2 Tenuitvoerlegging, zekerheid

Inhoudsopgave

Inleiding	2
Samenvatting	3
1. Initiële stroom	4
1.1 Opsporing – geconstateerde delicten	4
1.2 Opsporing – 1 ^e beslissing	5
1.3 Vervolging	5
1.4 Berechting	6
1.5 Resumé: Beslissingen in de keten	7
2. Doorlooptijden	8
3. Herinstroom	9
3.1 Herinstroom in de keten	9
3.2 Beoordeling OM herinstroom	10
3.3 Vonnis rechter herinstroom	10
4. Sancties en maatregelen	11
5. WAHV-overtredingen	11
6. Tenuitvoerlegging	12
7. Relevante publicaties	14

Colofon

Dit is een uitgave van de directie Strafrechtketen.

De directie is bereikbaar via (070) 370 6151.

Meer weten over de Strafrechtketen 2016?

Neem contact op met de Directie Strafrechtketen:

René van Koetsveld 06-11 53 46 48 | g.p.van.koetsveld@minvenj.nl

Inge Henneken-Hordijk 06-55 43 23 64 | i.henneken@minvenj.nl

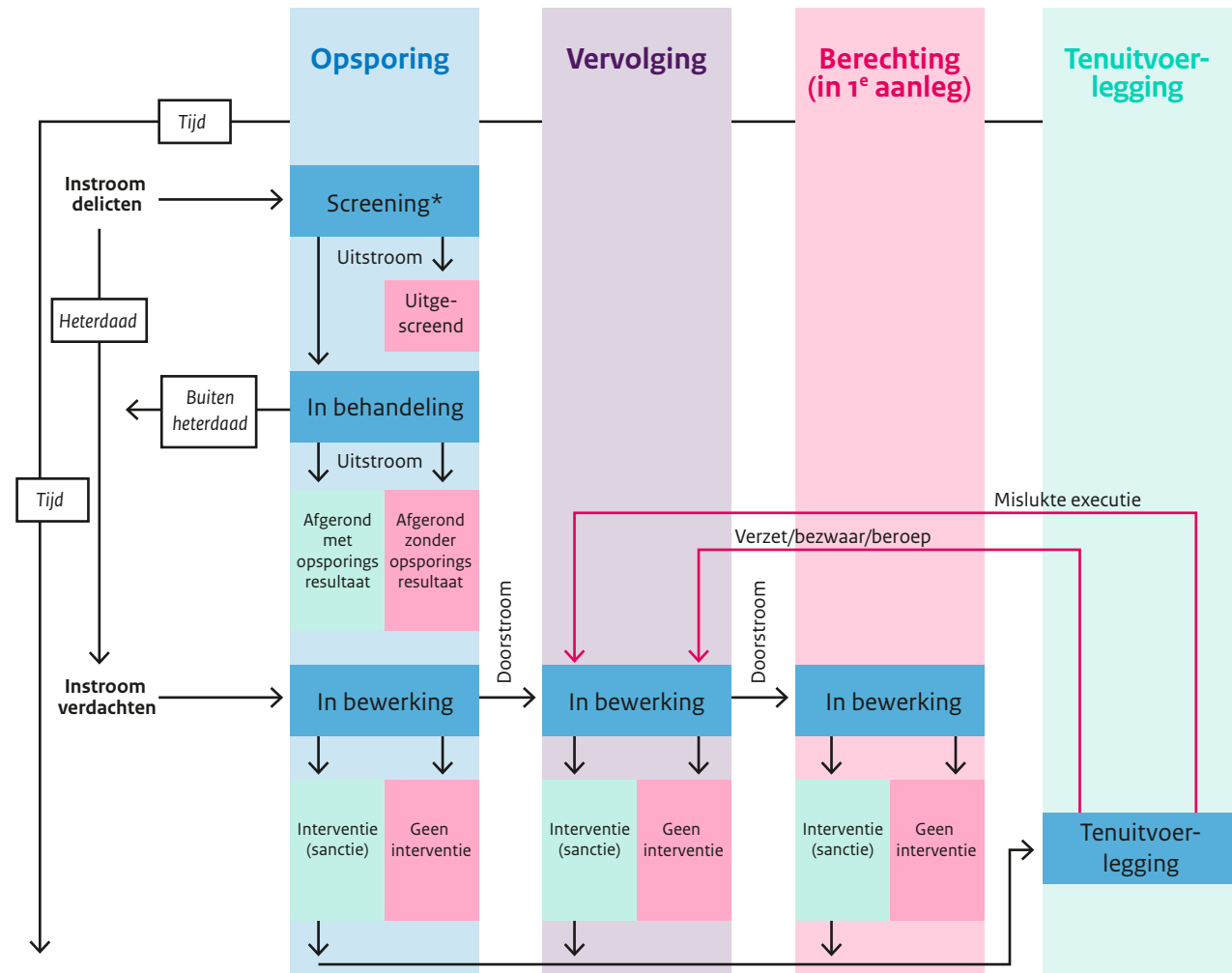
Strafrechtketen 2016

Inleiding

Deze factsheet geeft de ontwikkeling van de strafrechtketen in het jaar 2016 op hoofdlijnen weer¹. De gegevens zijn met name afkomstig uit de Strafrechtketenmonitor (SKM) en de KPI-monitor Uitvoering Strafrechtelijke Beslissingen (USB). De SKM heeft als doel de hoofdstromen in de strafrechtketen inzichtelijk te maken om (afwijkende) trends waar te nemen. De USB-monitor maakt het presteren van de tenuitvoerlegging van de sancties inzichtelijk. Het betreft hier de sancties die in eerste aanleg bij volwassenen zijn opgelegd.

De strafrechtketen is schematisch als volgt weer te geven:

Het strafrecht maakt onderscheid tussen misdrijven en overtredingen. Beide zijn strafbare feiten en de ernst van het strafbare feit bepaalt of het een misdrijf of overtreding is². Verder zijn er bepaalde lichte verkeersovertredingen waarbij zonder tussenkomst van de rechter of officier een administratieve afhandeling kan plaatsvinden³.

* Aan de hand van de Aanwijzing voor de Opsporing en lokale prioriteiten

In deze factsheet wordt onderscheid gemaakt naar de initiële stroom in de strafrechtketen en de zogeheten herinstroom. Met de initiële stroom wordt het verloop beschreven van zaken binnen de strafrechtketen, vanaf het moment dat het gepleegde delict ter kennis komt bij de diverse opsporingsinstanties tot het moment dat de betreffende opsporingsinstantie, de rechter of de officier van justitie voor de eerste keer in de keten een inhoudelijke beslissing in de zaak neemt. Een eerste inhoudelijke beslissing geeft altijd antwoord op de schuldvraag: is een verdachte schuldig⁴ of onschuldig. Als de verdachte schuldig is dan is de vraag of er al dan niet één of meerdere sancties worden opgelegd.

Met herinstroom wordt het verloop van zaken bedoeld waarbij een verdachte gebruik heeft gemaakt van de mogelijkheid om tegen de eerste inhoudelijke beslissing in verzet te gaan of bezwaar/beroep aan te tekenen. Ook komt voor dat het niet lukt om de opgelegde sanctie uit te voeren. De zaak stroomt dan opnieuw de strafrechtketen in en wel bij het OM. Het OM beoordeelt deze zaken en neemt een nieuwe beslissing.

Samenvatting

Het aantal misdrijven daalde in 2016 evenals in voorgaande jaren en wel met 5%. Geprioriteerde misdrijven zoals woninginbraken, straatroven en overvallen zijn sterker gedaald. Het ophelderingspercentage is vrijwel gelijk gebleven en komt uit op 25%. Het aantal verdachten dat door de keten een 1^e inhoudelijke afdoening in hun zaak heeft gekregen daalde met 3%. Het aantal sancties en/of maatregelen dat is opgelegd daalde iets sterker (-6%).

De verschillende opsporingsinstanties constateerden vaker dan in 2015 een overtreding (+9%). Het aantal verdachten dat door de keten een 1^e inhoudelijke afdoening voor een overtreding heeft gekregen steeg met 8%. Het aantal sancties en/of maatregelen nam ook toe, met 5%.

Naast de zaken die een 1^e inhoudelijke beslissing in de keten kregen, stroomde een groot aantal zaken (76.300) opnieuw de keten in. Deze werden voor een nieuwe beslissing voorgelegd aan het OM en aan de rechter. Dit naar aanleiding van een verzet tegen een strafbeschikking of het mislukken van de executie.

De doorlooptijd bij misdrijven verslechterde bij standaardzaken (waarbij geen sprake is van preventieve hechtenis), maar verbeterde bij zaken die voor de rechter kwamen. Bij overtredingen is de doorlooptijd bij standaardzaken juist verbeterd en bij zaken voor de rechter verslechterd.

Bij de tenuitvoerlegging is het presteren redelijk gelijk gebleven als wordt gekeken of na een bepaalde periode met de uitvoering van de sanctie is gestart en of de sanctie gaande/afgerond of betaald is.

1. Initiële stroom

1.1 Opsporing – geconstateerde delicten

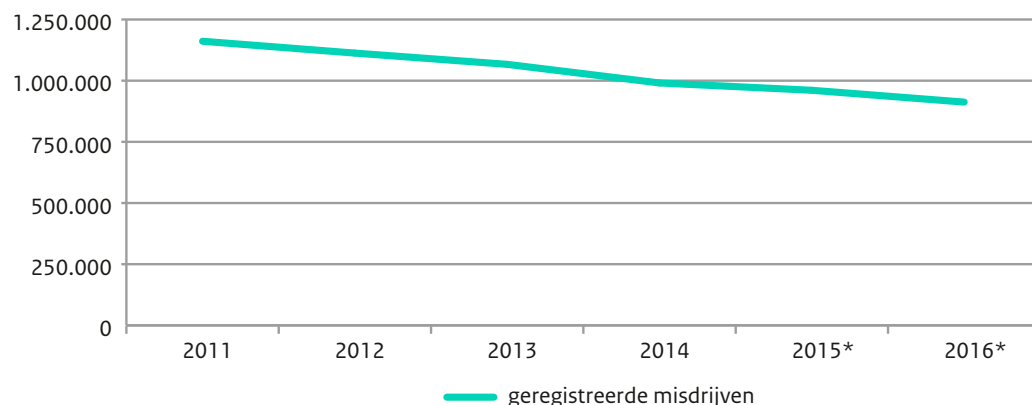
Misdrijven

In 2016 zijn bij de politie 912.500 misdrijven ter kennis gekomen. Dit is een daling van 5% ten opzichte van voorgaand jaar (zie figuur 3.1)⁵.

De daling is zichtbaar bij meerdere delicttypen, bij alle eenheden en in sterkere mate bij de geprioriteerde High Impact Crime delicten woninginbraken, straatroven en overvallen. Het aantal woninginbraken daalde met 14%, het aantal straatroven met 12% en het aantal overvallen met 7%.

Figuur 1.1 *Geregistreeerde misdrijven*⁶

Opsporing

Bron: SKM
*incl. meldingen online fraude vanaf medio 2015

Op basis van de Aanwijzing voor de Opsporing is ten aanzien van circa 513.000 misdrijven in 2016 besloten om vooralsnog geen verdere opsporingshandelingen te verrichten. Redenen hiervoor zijn gelegen in het ontbreken van voldoende opsporingsindicaties of expliciet beleid. Ten opzichte van het aantal ter kennis gekomen misdrijven is dit 56%. Dit aandeel is vergelijkbaar met voorgaande jaren. Het gaat hier relatief vaak om delicten waarvan ook via internet aangifte wordt gedaan zoals diefstal van brom- en snor-fietsen, diefstal van/uit of vanaf motorvoertuigen, diefstal/inbraak box/garage/schuur/tuinhuis, vernieling, horizontale fraude (marktplaatsfraude) en verkeersongevallen (verlaten plaats ongeval). Op een later moment kan het misdrijf alsnog in onderzoek worden genomen, bijvoorbeeld indien een verdachte het misdrijf bekent of als alsnog een opsporingsindicatie

wordt verkregen. Ook worden deze misdrijven gebruikt voor hotspotanalyses.

Van de misdrijven die door de politie verder in behandeling zijn genomen (44%) wordt na het uitvoeren van alle opsporingshandelingen het onderzoek naar het misdrijf afgerond. Vergelijkbaar met voorgaande jaren, is van de afgeronde onderzoeken meer dan de helft (57%) afgerond met één of meer verdachten. Het aantal misdrijven dat is opgehelderd ligt in 2016 op 232.400, waarmee het ophelderingspercentage⁷ uit komt op 25% (vergelijkbaar met 2015⁸).

Overtredingen (exclusief WAHV)

In tegenstelling tot misdrijven worden er voor overtredingen geen aangiften opgenomen door de politie. Het aantal overtredingen opgenomen in de SKM wordt daarom bepaald door het aantal geconstateerde overtredingen door de politie en andere opsporingsinstanties⁹.

Elke geconstateerde overtreding krijgt direct een strafrechtelijk vervolg, een afweging over het wel of niet verrichten van verdere opsporingshandelingen zoals bij misdrijven is niet aan de orde.

Het totaal aantal verdachten dat door de verschillende opsporingsinstanties is afgehandeld of wordt voorgelegd aan het OM is in 2016 353.400, een stijging van 9% ten opzichte van 2015. Deze stijging volgt op een jaar waarin het aantal geconstateerde overtredingen lager

was dan de jaren ervoor vanwege het voeren van diverse coullance-acties door de politie in het kader van de cao.

1.2 Opsporing – 1^e beslissing

In deze paragraaf gaat het over de 1^e beslissing die in de keten ter afdoening van een zaak wordt genomen (de initiële stroom) en nog niet over een beslissing n.a.v. verzet, bezwaar of mislukte executie.

De opsporingsinstanties kunnen ter afdoening van een bepaalde specifiek benoemde zaakstroom zelfstandig besluiten tot een transactievoorstel (vanaf 2015 niet meer), het opleggen van een strafbeschikking¹⁰, het niet verder vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), het verwijzen naar Halt, het geven van een reprimande of de vervolgingsbeslissing in een zaak voorleggen aan het OM. Vanaf 2014 kan het OM in voorkomende gevallen kiezen voor een verwijzing naar Halt¹¹ boven een strafrechtelijk traject of een reprimande door de officier van justitie. Deze beslissingen samen met de beslissing om vanwege onvoldoende bewijs de zaak te seponeren worden in de opsporingsfase genomen.

In 2016 zijn 267.800 beslissingen genomen in de opsporingsfase ter zake misdrijven, dit is 7% minder dan in 2015. Overwegend wordt besloten om de zaak voor te leggen aan het OM. Wel is vaker dan voorgaande jaren besloten tot een Halt-verwijzing, reprimande of sepot. De voornaamste reden voor een sepot in de opsporingsfase is het ontbreken van voldoende bewijs voor verdere vervolging.

Ter zake overtredingen zijn 353.400 beslissingen genomen. Bij overtredingen wordt het merendeel afgedaan met een politiestrafbeschikking. Dit komt door het feitgecodeerde karakter van de meeste overtredingen, waarbij het OM van te voren de beslissing verwoordt.

1.3 Vervolging

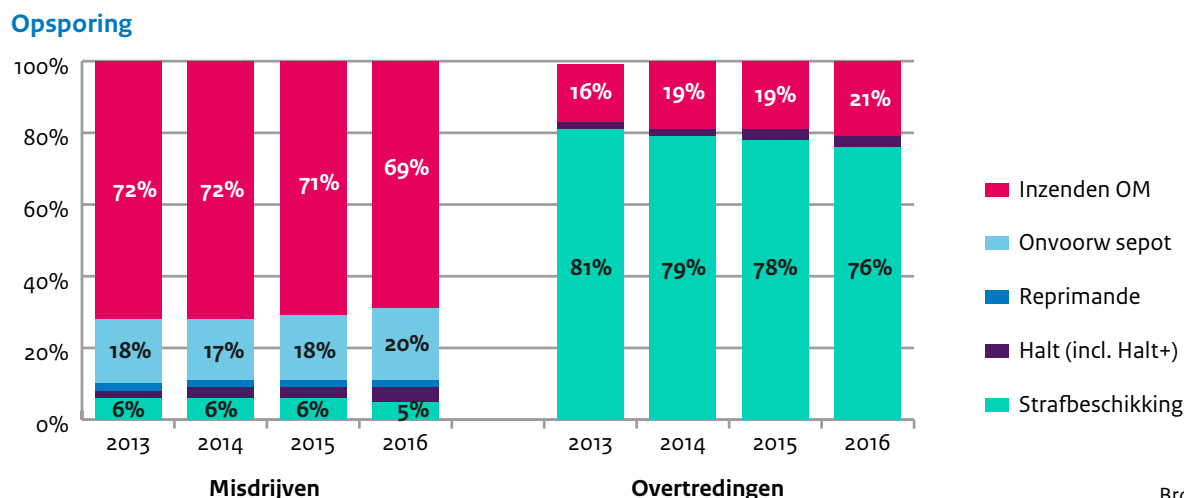
Het OM beoordeelt de zaken met een verdachte die door de diverse opsporingsinstanties aan haar worden voorgelegd en kan vervolgens besluiten om de verdachte niet verder te vervolgen (onvoorwaardelijk sepot), een transactievoorstel te doen of een strafbeschikking¹² op te leggen. Daarnaast kan het OM beslissen tot een voorwaardelijk sepot. De zaak wordt

dan onder voorwaarden niet verder vervolgd. Voldoet de verdachte niet aan de voorwaarden, dan wordt alsnog overgegaan tot vervolging. Het OM kan ook beslissen tot het dagvaarden van de verdachte, opdat de rechter een uitspraak kan doen in de zaak.

Het OM nam met betrekking tot de initiële stroom in 2016 in 183.700 nieuw ingestroomde misdrijfzaken en 72.800 overtredingszaken een vervolgingsbeslissing: een 1^e inhoudelijke beslissing in de keten of de beslissing om zaak voor te leggen aan de rechter. Bij misdrijven is dit een daling van 5%, bij overtredingen een stijging van 14%.

In ongeveer de helft van de misdrijfzaken besluit het OM deze voor te leggen aan de rechter. Een vijfde van de zaken eindigt in een sepot. Bij overtredingszaken wordt

Figuur 1.2 Uitstroom opsporingsfase

Bron: SKM

drie op de tien zaken voorgelegd aan de rechter. In minder dan de helft van de zaken wordt besloten tot een strafbeschikking. Vaker dan in voorgaande jaren eindigt een overtredingszaak in een onvoorwaardelijk sepot. Deze stijging heeft te maken met de aandacht die in het rapport van de Hoge Raad¹³ is gevraagd voor de grondigheid en zorgvuldigheid waarmee de schuldvaststelling bij het uitvoeren van een strafbeschikking dient te geschieden. De onvoorwaardelijke sepoten zijn voornamelijk sepoten vanwege onvoldoende bewijs.

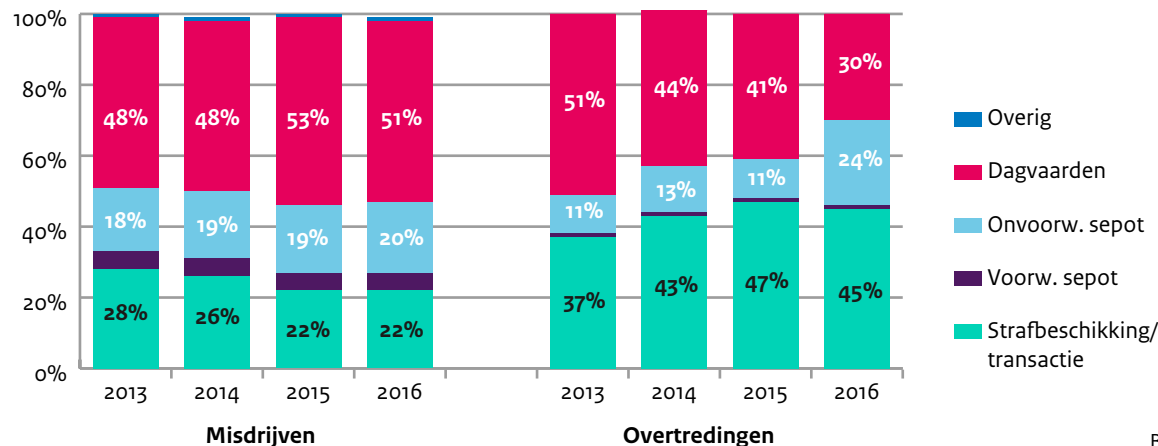
1.4 Berechting

De rechter sprak voor de initiële stroom ter zake misdrijven ruim 94.400 vonnissen in 1^e aanleg uit (waarin dit een 1^e inhoudelijke beslissing in de keten is)¹⁴. In 9% van de zaken (8.200) werd besloten om de zaak ter terechtzitting te voegen. Ter zake overtredingen zijn 22.000 vonnissen uitgesproken. In beide zaakstromen is er sprake van een daling ten opzichte van 2015 (respectievelijk -7% en -15%). Deze daling is conform verwachting en afspraak. In 2014 en 2015 was namelijk afgesproken om in verband met het wegwerken van voorraden meer zaken in behandeling te nemen en, als gevolg hiervan, op zitting te brengen.

Zowel bij misdrijven als bij overtredingen wordt het merendeel schuldig bevonden en wordt straf opgelegd (respectievelijk 86% en 88%). Dit is al meerdere jaren vrij constant.

Figuur 1.3 Uitstroom vervolgingsfase

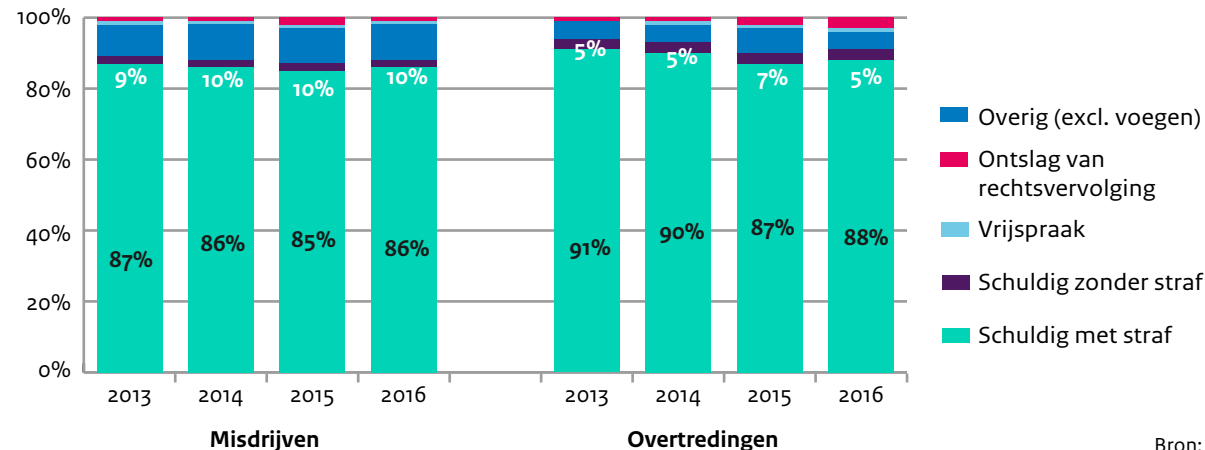
Vervolg

Bron: SKM

Figuur 1.4 Uitstroom berechttingsfase in 1e aanleg

Berechting

Bron: SKM

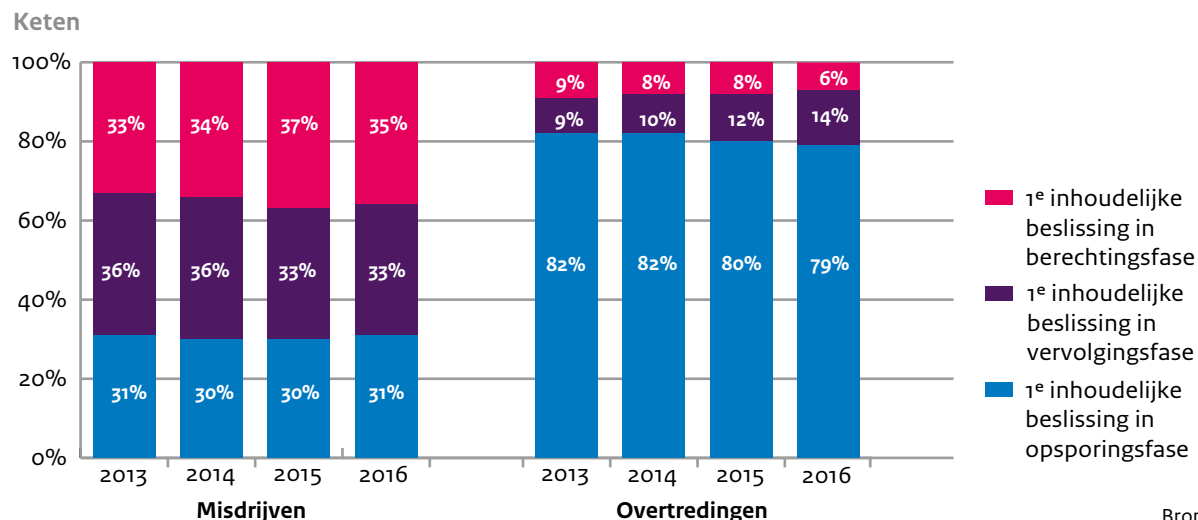
1.5 Resumé: Beslissingen in de keten

Door toedoen van de verschillende opsporingsinstanties, het OM en de rechter hebben in 2016 267.600 verdachten van misdrijven en 351.700 verdachten van overtredingen een eerste inhoudelijke beslissing ter afdoening van de zaak gekregen. Dit is een daling van 3% respectievelijk een stijging van 8%.

Bij misdrijven is het gelijk verdeeld in welke fase binnen de strafrechtketen de verdachte zijn beslissing krijgt te horen. De verdachten van overtredingen hebben deze beslissing overwegend te horen gekregen in de opsporingsfase van één van de opsporingsinstanties.

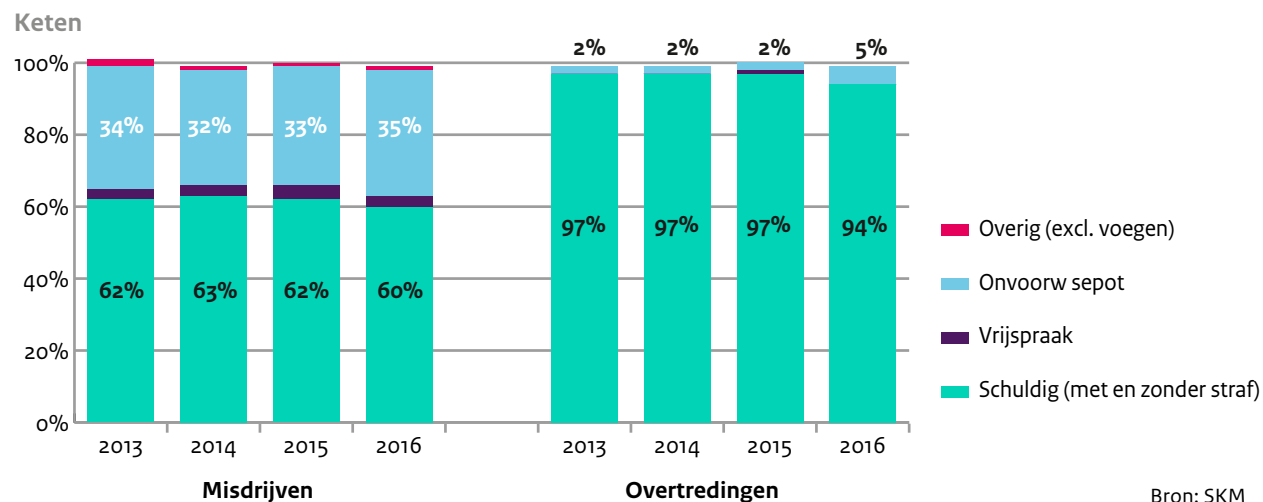
Bij 60% van de verdachten van misdrijven komt het tot een schuldigverklaring¹⁵. Een derde van de verdachten (35%) krijgt een onvoorwaardelijk sepot (vanwege onvoldoende bewijs of alternatieve interventie).

Figuur 1.5.1 Beslissingen per ketenfase

Bron: SKM

Figuur 1.5.2 Beslissingen in de keten naar inhoud

Bron: SKM

2. Doorlooptijden

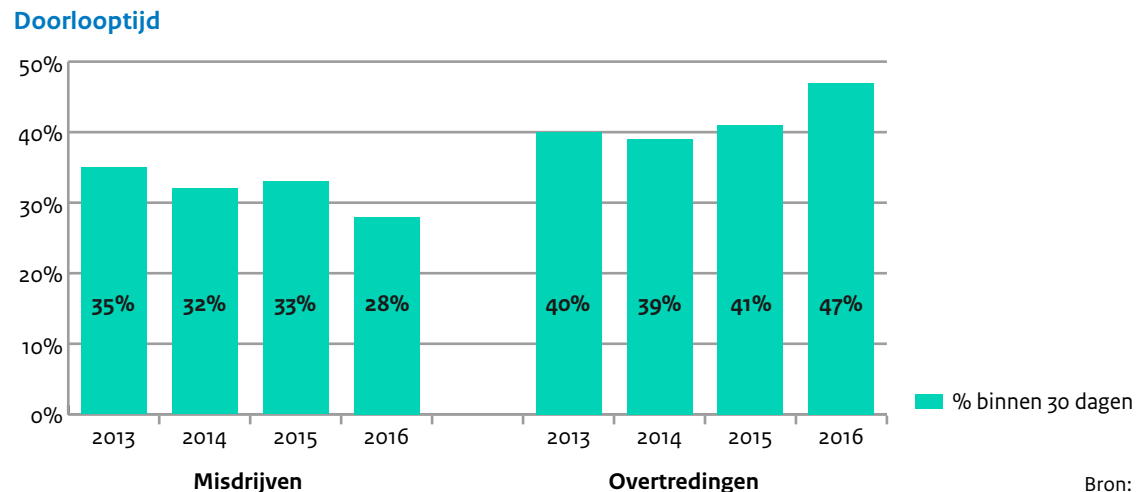
Naast het nemen van een afdoeningsbeslissing in een zaak is het van belang dat deze beslissing binnen een redelijke termijn wordt genomen. Deze termijn (de doorlooptijd) wordt bepaald als de tijd tussen de datum van het eerste verhoor en de datum waarop een 1^e inhoudelijke beslissing wordt genomen.

De doorlooptijd wordt gemonitord voor standaardzaken. Dit zijn zaken waarbij de procedure binnen de keten in sterke mate is gestandaardiseerd en afdoening binnen een redelijke termijn mogelijk wordt geacht. Deze zaken hebben zowel betrekking op overtredingen als misdrijven. Zaken waarin sprake is van preventieve hechtenis zijn geen standaardzaken en dus uitgesloten.

De doorlooptijd van standaardzaken in 2016 is bij misdrijven t.o.v. voorgaand jaar verslechterd. Het aandeel dat binnen 30 dagen een eerste inhoudelijke beslissing heeft gekregen is 28%. Bij overtredingen is een verbetering te zien, het aandeel hier is gestegen naar 47%. Deze verbetering is mede te danken aan de ontwikkeling van mobiel werken in het kader van operationeel politiewerk (MEOS: Mobiel Effectiever op Straat), waarmee bepaalde overtredingen door de politie direct digitaal kunnen worden opgemaakt en afgedaan.

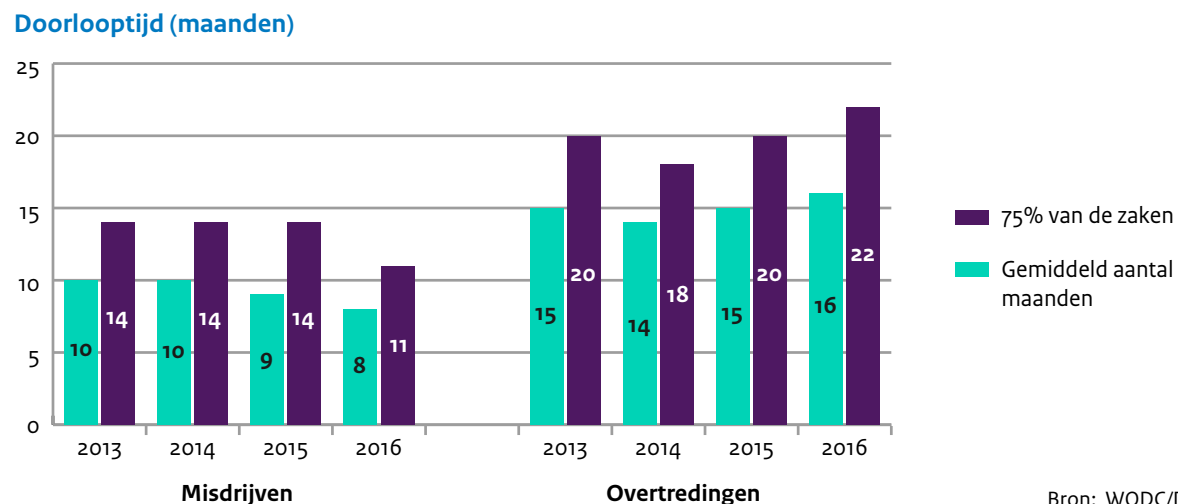
Naast de doorlooptijd van standaardzaken wordt de doorlooptijd gemeten van zaken die voor een eerste inhoudelijke beslissing aan de rechter worden voorgelegd¹⁶. Dit zijn deels standaardzaken en deels niet-standaardzaken.

Figuur 2.1.1 Doorlooptijd standaardzaken

Bron: WODC/DSK

Figuur 2.1.2 Doorlooptijd zaken voor de rechter

Bron: WODC/DSK

Het gaat ook hier om de tijd tussen het eerste verhoor en de 1^e inhoudelijke beslissing, in dit geval het eerste eindvonnis van de rechter. Hierbij wordt zowel de gemiddelde doorlooptijd gemeten als het aantal dagen waarbij in 75% van de zaken een vonnis is geweest (het 75% percentiel). De vonnissen die in 2016 zijn uitgesproken hadden bij misdrijven een gemiddelde doorlooptijd van 8 maanden en bij overtredingen is dit 16 maanden. Bij de misdrijven is over de jaren een duidelijke verbetering te zien. Bij overtredingen is sprake van verslechtering en stijgt de gemiddelde doorlooptijd naar 16 maanden. Eenzelfde beeld zien we voor het 75% percentiel.

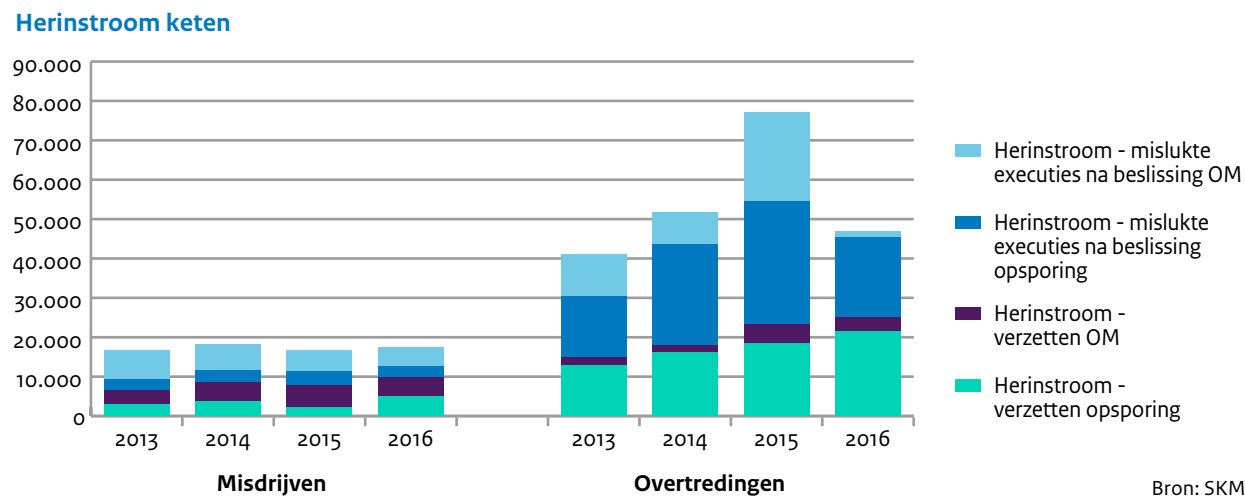
3. Herinstroom

Zaken waarin een 1^e inhoudelijke beslissing is genomen kunnen herinstromen in de keten. Dit kan op verschillende manieren. Ten eerste bestaat er bij een opgelegde strafbeschikking de mogelijkheid om verzet aan te tekenen. De beslissing wordt opnieuw bekeken. Dit gebeurt altijd door het OM. Het OM beslist vervolgens, waarbij er een aantal mogelijkheden is. Als het een verzet is tegen een strafbeschikking opgelegd door een opsporingsinstantie, dan kan het OM naast de beslissing om te seponeren of het aan de rechter voor te leggen ook besluiten tot een nieuwe OM-strafbeschikking. Ten tweede kan een zaak herinstromen doordat het niet lukt om de opgelegde sanctie ten uitvoer te leggen. Via het CJIB wordt ook dan de zaak voorgelegd aan het OM om te beslissen over vervolgmaatregelen om alsnog tot een geslaagde tenuitvoerlegging te komen.

3.1 Herinstroom in de keten

In 2016 zijn er bij het OM 4.900 misdrijfzaken en 21.600 overtredingszaken ingestroomd naar aanleiding van een verzet op een strafbeschikking die eerder was opgelegd door één van de opsporingsinstanties. Verder heeft het OM naar aanleiding van verzet tegen een door het OM opgelegde strafbeschikking in 4.900 misdrijfzaken en 3.500 overtredingszaken een nieuwe beslissing genomen. Daarnaast zijn er nog 7.800 misdrijfzaken en 33.700 overtredingszaken waarvan de executie van de opgelegde sancties niet is gelukt opnieuw beoordeeld door het OM. De totale herinstroom afgezet tegen de initiële stroom komt uit op 7% bij misdrijven en 18% bij overtredingen.

Figuur 3.1 Herinstroom in de keten

3.2 Beoordeling OM herinstroom

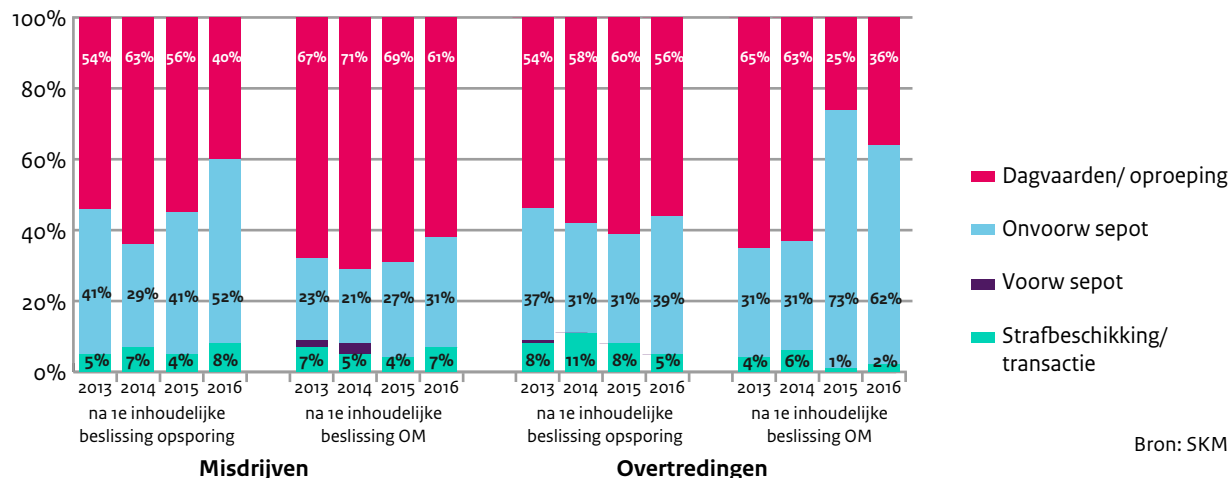
In 17.000 misdrijfzaken en 58.100 overtredingszaken heeft het OM in 2016 naar aanleiding van verzet of mislukte executie een (nieuwe) beslissing genomen. Het aandeel zaken dat alsnog door het OM onvoorwaardelijk is geseponeerd is, zeker bij de overtredingen, hoog. Het gaat veelal om zaken die één of meerdere jaren daarvoor voor het eerst instroomden. Dat heeft te maken met de kwaliteit van de schuldvaststelling. In het geval dat de verdachte in verzet gaat tegen een door een opsporingsinstantie opgelegde strafbeschikking komt het OM relatief vaak tot de conclusie dat de bewijsvoering niet sluitend is en dat de zaak om technische redenen geseponeerd moet worden.¹⁷ Daarnaast is, in verband met het verwerken van een eerder ontstane voorraad overtredingszaken in 2015 en 2016, een meer dan evenredig deel van de zaken geseponeerd vanwege de ouderdom van de zaak. Het gaat hierbij om relatief eenvoudige feiten waarvan het maatschappelijk niet uitlegbaar is dat deze zaken na een langere periode alsnog aan de kantonrechter worden voorgelegd.

3.3 Vonnis rechter herinstroom

De rechter heeft in 2016 in 8.800 misdrijfzaken en 29.000 overtredingszaken naar aanleiding van verzet of mislukte executie een vonnis uitgesproken. In bijna driekwart van de misdrijfzaken komt het alsnog tot een schuldigverklaring met straf. Bij overtredingen ligt dit op 84%.

Figuur 3.2 Herinstroom – beslissing vervolging

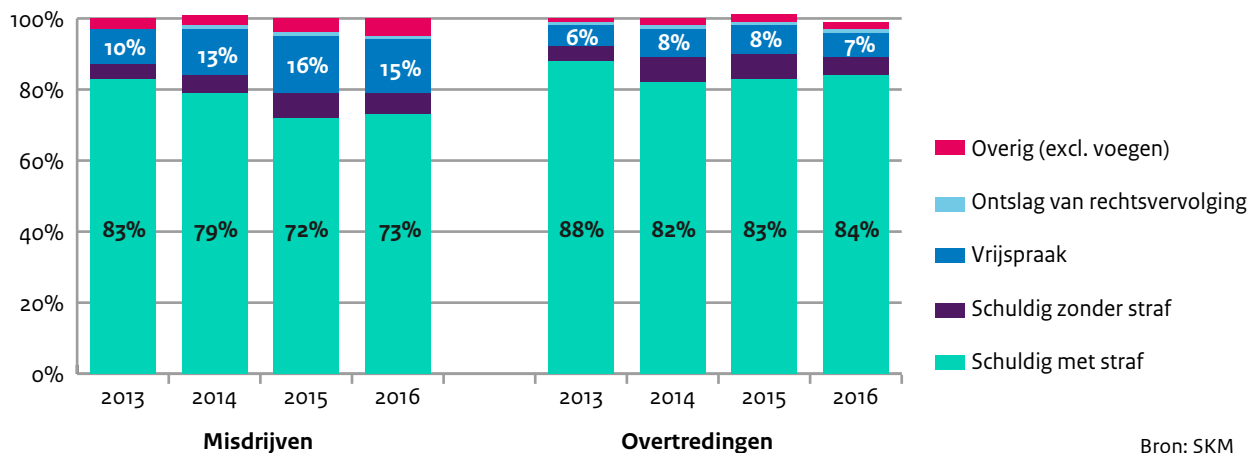
Herinstroom - Vervolging na verzet of mislukte executie

Bron: SKM

Figuur 3.3 Herinstroom – beslissing berechting

Herinstroom - Berechting na verzet of mislukte executie

Bron: SKM

4. Sancties en maatregelen

In 2016 zijn uiteindelijk (als gevolg van de genomen 1^e inhoudelijke beslissingen en de beslissingen na verzetten en mislukte executies) in totaal 550.300 sancties en/of maatregelen opgelegd (185.300 sancties n.a.v. misdrijven en 365.000 sancties n.a.v. overtredingen). Bij misdrijven is het aantal sancties ten opzichte van 2015 gedaald met 6%, hetgeen in lijn is met de daling in de opsporings- vervolgings- en berechtingsfase. Bij overtredingen is er sprake van een stijging van 5%. Dit is lager dan de ontwikkeling in de voorgaande fasen.

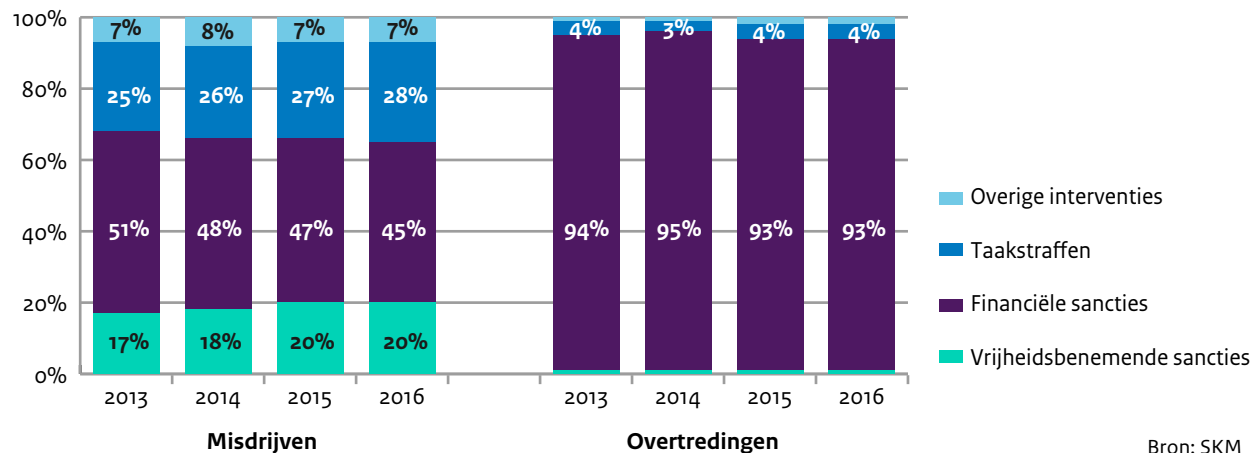
Bij de tenuitvoerlegging van de opgelegde sancties zijn o.a. het CJIB, de DJI, de drie reclasseringsorganisaties, HALT en Raad voor de Kinderbescherming betrokken. Bij overtredingen zijn het voornamelijk financiële sancties die zijn opgelegd, bij misdrijven is het beeld meer divers. De opgelegde sancties zijn bij overtredingen overwegend onvoorwaardelijk (98%), bij misdrijven is 86% (deels) onvoorwaardelijk en 14% voorwaardelijk.

5. WAHV-overtredingen

Bij bepaalde lichte verkeersovertredingen, zoals door rood licht rijden, niet handsfree bellen tijdens het besturen van een auto en geen gebruik maken van autogordels, is geregeld dat zonder tussenkomst van de rechter of officier een administratieve afhandeling kan plaatsvinden. Dit zijn de zogeheten WAHV-overtredingen. In 2016 zijn door het CJIB bijna 9,5 miljoen beschikkingen in verband met WAHV-overtredingen verzonden aan overtreeders. WAHV-overtredingen worden voor een klein gedeelte geconstateerd door de politie, het leeuwendeel wordt door de diverse geautomatiseerde systemen (flitspalen, trajectcontroles) geconstateerd. Dit is een sterke stijging van 18% t.o.v. 2015. In 2015 zijn door de politie diverse coulance-acties gehouden, waardoor er toen veel minder reguliere en WAHV-overtredingen zijn geconstateerd. Het aantal in 2016 komt weer voorzichtig in de buurt van het aantal in 2014. Daarnaast zijn in 2016 meer flitscontroles en trajectcontroles operationeel geweest.

Figuur 4.1 Opgelegde sancties en maatregelen

Sancties en maatregelen

6. Tenuitvoerlegging

Bij de tenuitvoerlegging wordt van de opgelegde sancties na een bepaalde periode gekeken wat de status is. Zo kan per sanctiestroom worden nagegaan hoe snel de tenuitvoerlegging na het vonnis of de beslissing is gestart en hoeveel zaken na een langere periode nog open staan.

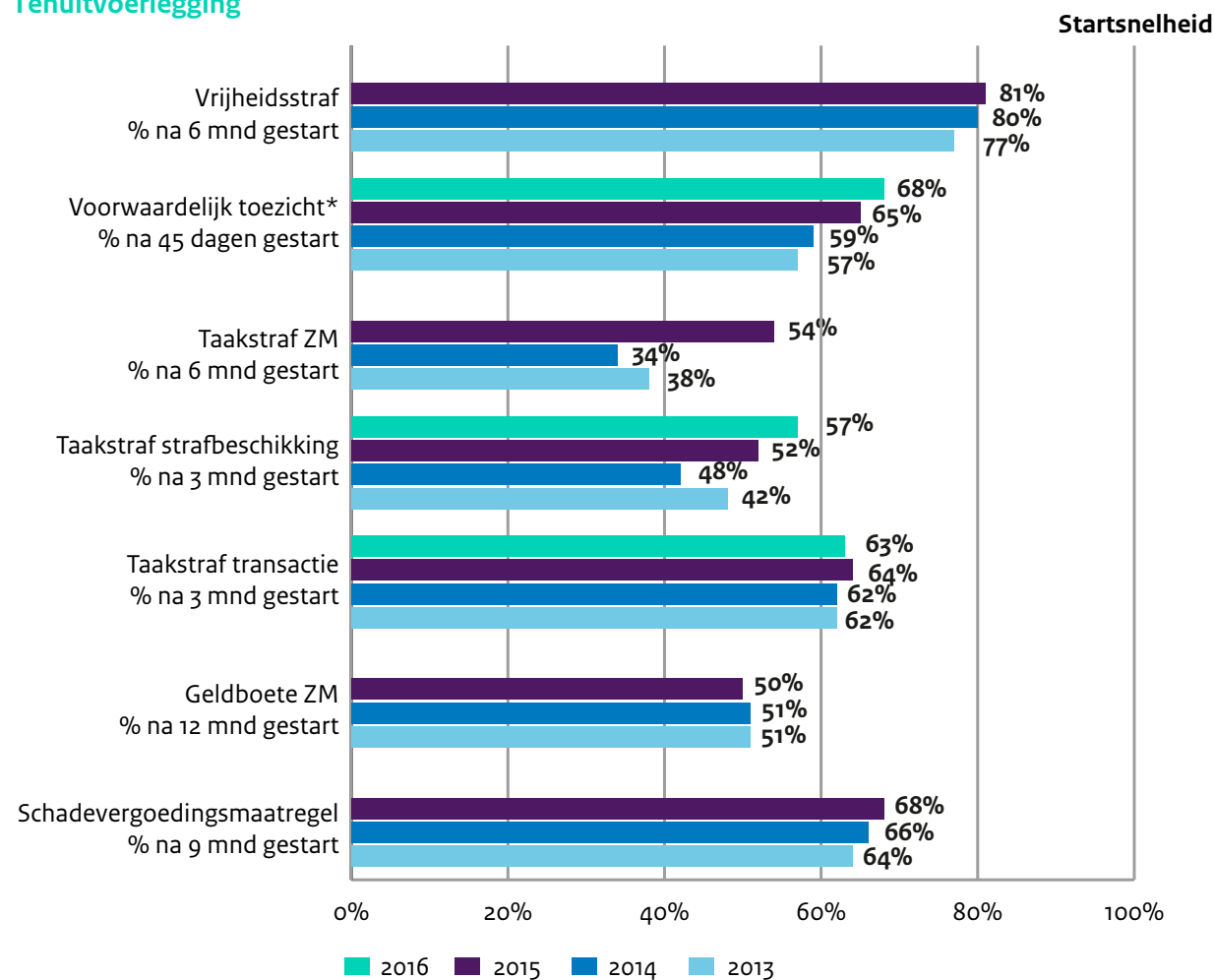
Voor de tenuitvoerlegging van een sanctie maakt het geen verschil of de sanctie is opgelegd n.a.v. een misdrijf of een overtreding. Om die reden wordt dit onderscheid hier niet meer toegepast, maar wordt gekeken naar het totaal van opgelegde sancties en de bijbehorende tenuitvoerlegging.

Voor de startsnelheid wordt na een kortere periode gekeken welk aandeel van de opgelegde sanctie is gestart. Per sanctiestroom is gekeken welke observatieperiode het beste past. De meest recente prestaties zijn weergegeven in figuur 6.1. Het genoemde jaar betreft het jaar waarin de straf is opgelegd.

De afgelopen jaren is het presteren op de startsnelheid gelijk gebleven of verbeterd. Bij de door de rechter opgelegde taakstraffen is het sterk verbeterd na eerdere terugloop. In 2015 zijn maatregelen genomen om het presteren te verbeteren en de effecten hiervan zijn zichtbaar.

Figuur 6.1 Tenuitvoerlegging, startsnelheid

Tenuitvoerlegging

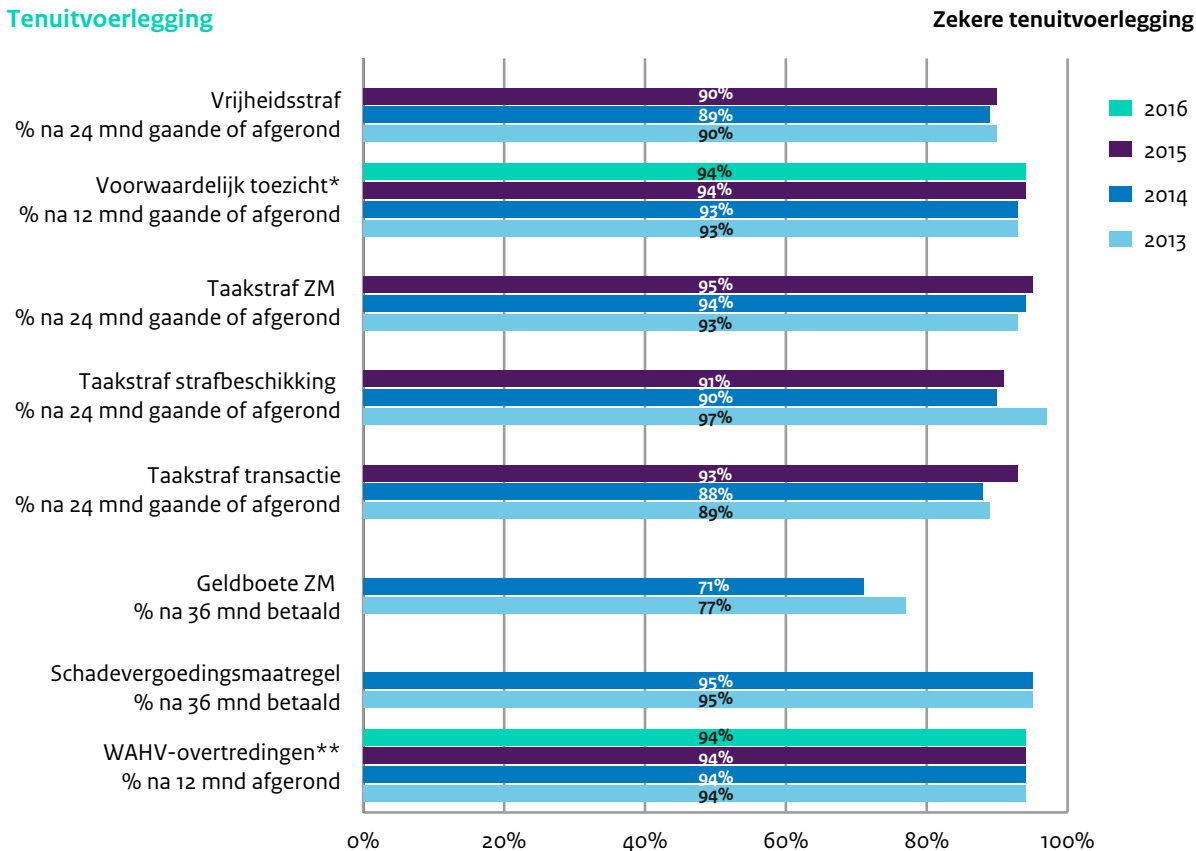
Bron: USB
* excl. DUT

Naast de startsnelheid wordt het percentage lopende of afgedane sancties na een langere periode gemeten: de zekere tenuitvoerlegging. Omdat de observatieperioden hierbij langer zijn, wordt gekeken naar zaken die langere tijd geleden zijn opgelegd. Ook hier is de observatieperiode afhankelijk van de betreffende sanctiestroom.

Het presteren na langere tijd is over de jaren heen hoog en constant. Voor de door de rechter opgelegde geldboetes zien we wel een sterke terugloop. Dit is het gevolg van de komst van de geldsom strafbeschikking, waarbij alleen nog de relatief zware zaken met een geldboetevonnissen worden afgedaan. Deze zijn over het algemeen lastiger te innen dan relatief lichtere zaken, zoals WAHV-sancties en geldsom strafbeschikkingen. Er zijn tevens aanwijzingen dat niet-geïnde geldsom strafbeschikkingen worden opgevolgd met een geldboete ZM. Hierdoor staat het presteren op deze sanctiestroom mogelijk nog meer onder druk. De keten zal zich blijven inzetten om ook zaken die nog niet zijn gestart of afgedaan, alsnog uit te voeren.

Figuur 6.2 Tenuitvoerlegging, zekerheid

Tenuitvoerlegging

Bron: USB/**CJIB
* excl. DUT

7. Relevante publicaties

Er wordt op meerdere momenten gerapporteerd over (onderdelen van) de strafrechtenketen, waaronder in de jaarverslagen van de afzonderlijke ketenpartners en het ministerie van Veiligheid en Justitie.

De Strafrechtenketenmonitor sluit zoveel mogelijk aan bij de definities en begrippen die de ketenpartners hanteren.

Een omvangrijkere wetenschappelijke publicatie is het door het WODC in samenwerking met het CBS en de Raad voor de rechtspraak gepubliceerde rapport 'Criminaliteit en rechtshandhaving' (C&R). Voor C&R wordt in belangrijke mate van dezelfde gegevens gebruik gemaakt als in de SKM, alleen de publicatiefrequentie is jaarlijks in plaats van per kwartaal (peildata van de cijfers is verschillend) en verschijnt pas in het najaar na afloop van het rapportagejaar. Om methodologische redenen zijn bepaalde definities afwijkend van de door de ketenpartners intern gehanteerde definities.

Voetnoten

- 1 Met uitzondering van de behandeling in hoger beroep en cassatie
- 2 Een paar voorbeelden. Rijden onder invloed is een misdrijf, evenals doodslag of vernieling van een bushokje. Rijden door rood licht is een overtreding, net als met 200 km per uur over de snelweg rijden, wildplassen of verkeerd aanbieden van afval.
- 3 Wet Administratiefrechtelijke Handhaving Verkeersovertredingen 1990 (WAHV, ook wel bekend als de 'Wet Mulder'). Het gaat hierbij om lichte snelheidsovertredingen, door rood licht rijden, niet handsfree bellen tijdens het besturen van een auto en geen gebruik maken van autogordels.
- 4 De term 'schuldig' wordt alleen gebruikt bij veroordelingen door de rechter, echter het uitvaardigen van een strafbeschikking houdt ook een vaststelling van schuld in. Een transactievoorstel mag alleen door het OM worden aangeboden als op zichzelf bewijstechnisch en beleidsmatig voldoende grond is om met succes te vervolgen en een voorwaardelijk sepot is alleen mogelijk als er sprake is van een sluitende bewijsvoering. Eén van de voorwaarden voor een Halt-straf is dat de jongere het gepleegde feit bekent. En bij een reprimande worden feit en verdachte geregistreerd door de politie en wordt een mondelinge waarschuwing gegeven.
- 5 Dit wijkt af van het aantal dat op de CBS site is gepubliceerd. Verschil wordt veroorzaakt door een andere manier van filteren ten aanzien van zaken die in een andere eenheid zijn opgenomen dan het misdrijf heeft plaatsgevonden en het meetellen van misdrijven geregistreerd door de KMAR. De daling komt bij het CBS ook uit op 5%.
- 6 Door politie
- 7 Het ophelderingspercentage is berekend door het aantal in een bepaald jaar opgehelderde misdrijven te delen door het aantal geregistreerde misdrijven in datzelfde jaar. Het CBS volgt het aantal geregistreerde misdrijven uit een bepaald jaar drie jaar lang. Hierna wordt het ophelderingspercentage pas definitief vastgesteld.
- 8 Vanaf medio 2015 is politie de landelijke meldingen van fraude-online gaan registreren. Bij dit type zaken ligt het ophelderingspercentage lager dan gemiddeld, hetgeen het ophelderingspercentage negatief beïnvloed.
- 9 Naast de politie zijn de Koninklijke Marechaussee (KMAR) en de bijzondere opsporingsdiensten (zoals FIOD) en buitengewoon opsporingsambtenaren (BOA's) bevoegd tot het opsporen van (bepaalde) strafbare feiten en tot het nemen van beslissingen ter afdoening van de zaak binnen hun verkregen mandaat. Ook kunnen zij de vervolgingsbeslissing in een zaak voorleggen aan het OM.
- 10 Dit kan alleen voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten, beschreven in de wet OM-afdoening.
- 11 Het betreft hier HALT+, dat wil zeggen dat een zwaardere HALT-straf wordt opgelegd in de vorm van meer uren leer- en/of taakstraf.
- 12 Dit kan alleen voor een aantal veel voorkomende strafbare feiten, beschreven in de wet OM-afdoening.
- 13 Rapport Hoge Raad 'Beschikt en gewogen' – over de naleving van de wet door het openbaar ministerie bij het uitvaardigen van strafbeschikkingen 2014
- 14 Eindvonnis in strafzaken met RM-akkoord
- 15 Omwille van de leesbaarheid wordt hier onder schuldigverklaring zowel de schuldigverklaring door de rechter verstaan, als ook een strafbeschikking, een (geaccepteerd) transactievoorstel, een voorwaardelijk sepot of een verwijzing naar HALT en de registratie van feit en verdachte door de politie bij een reprimande. Eveneens omwille van de leesbaarheid wordt met sancties zowel maatregelen als schadevergoedingsmaatregel, TBS of gedragsbeïnvloedende maatregel bedoeld.
- 16 Voor de berekening van de doorlooptijden zijn de B&B-tabellen van het OM gebruikt om vast te stellen of er sprake is van tussentijdse OM-beslissingen en daarmee retourstromen. De historie op de BenB-tabellen is echter beperkt en kan zorgen voor enige vertekening bij de oudere jaren.
- 17 Dit was ook de conclusie van de procureur-generaal bij de Hoge Raad in zijn rapport 'Beschikt en Gewogen' uit 2014. Naar aanleiding daarvan heeft het OM maatregelen getroffen om onder andere de kwaliteit van de OM-strafbeschikking te verhogen. In het recent verschenen vervolgrapport 'Wordt vervolgd: Beschikt en Gewogen' concludeert de PG bij de Hoge Raad dat het OM met grote inzet en voortvarendheid gevolg gegeven aan de eerdere kritiekpunten. Daarnaast wordt in het kader van het kwaliteitsplan politie-OM gewerkt aan de verbetering van de kwaliteit van de opsporing, waaronder de kwaliteit van processen-verbaal.